

РУЯНСЬКІ КОРСАРИ НА БАЛТИЦІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XI – СЕРЕДИНІ XII СТОЛІТТЯ

У статті, що ґрунтується на німецьких і скандинавських середньовічних писемних джерелах, а також даних археології, проаналізовано корсарські експедиції полабо-слов'янського плем'я руян на Балтиці у другій половині XI – XII ст.

Ключові слова: корсари, руяни, полабсько-прибалтійські слов'яни, скандинавські країни. Балтика, раннє середньовіччя.

"Руяни, котрих деякі називають ранами [рунами], це кровожерне плем'я, що проживає у серці моря, віддане безмірно ідолопоклонству. Вони займають перше місце серед усіх слов'янських народів, мають короля і найбільш знаменитий храм. Саме тому, завдяки особливому ушануванню цього храму, вони користуються найбільшою пошаною і, на багатьох накладаючи данину, самі ніякої данини не сплачують, будучи недоступними через труднощі свого місцерозташування. Народи, котрих вони підкорили собі зброєю, примушуються ними до сплати данини їх храму. Жерця вони шанують більше, ніж короля. Військо своє вони направляють куди гадання покаже, а отримавши перемогу, золото і срібло відносять до скарбниці бога свого, решту ж розподіляють між собою"¹.

Наведена характеристика руян зі "Слов'янської хроніки" німецького хроніста XII ст. Гельмольда, що довгий час був священиком у Бузу на Плунському озері (територія слов'янського плем'я вагрів – М.Р.), уже багато століть є ніби ключем до розуміння цього острівного плем'я доби раннього середньовіччя. Однак, є і інша важлива, проте малодосліджена складова суспільного побуту руян, їх участь у корсарстві на Балтиці у другій половині XI – середині XII ст., що й стане предметом розгляду даної статті.

Острів Рюген разом з сусідніми островами, півостровами, глибоко врізаними в суходіл затоками і неглибокими протоками, самим своїм розташуванням на перехресті великих торгових шляхів на Балтиці, створював вигідні умови для морського розбою. Руяни не упустили таких сприятливих обставин і після припинення на Заході у 60-х роках XI ст. експансії вікінгів, перетворили острів Рюген на одне з найбільш грізних піратських "гнізд" на південному узбережжі Балтики, "наповнене, – за словами Адама Бременського, – піратами і кровожерними розбійниками, котрі не щадять нікого із пропливаючих мимо"².

Організовані руянами корсарські експедиції здійснювалися, насамперед, на слабозахищені датські острови, шведське і норвезьке узбережжя. Сила таких походів полягала у раптових, несподіваних атаках. Швидкі і повороткі судна руян могли за короткий час перекинути їх на вороже узбережжя. Легка кавалерія, котру також транспортували морем³, забезпечувала їм блискавичні дії на суші, що часто мало вирішальне значення при несподіванному захваті поселень, розташованих далеко від моря. У той же час на конях руяни могли швидко втекти у випадку загрожуючої небезпеки.

Саме руянському корсарству ми, напевне, маємо завдячувати чудовим золотим прикрасам Хіддензее, виготовленим в Данії в останній чверті X ст. у пізньому єллінському стилі й знайденим в 1872 р. на о. Гиціна (Хіддензее), що лежить у кількостах метрах на захід від острова Рюген. До золотого скарбу Хіддензее, що перебуває нині в історичному музеї Штральзунда, входить золоте намисто вагою 596,2 г., яке складається з 16 частин; велика плетена шийна гривна; кругла фібула з тонкої золотої та двох срібних пластин, прикрашених звіриним орнаментом у техніці зерні і скані; десять хрестовидних підвісок, кожна з яких увінчана пташиною головою із сильним дзьобом, через які просувався шнур, що скріплював намисто; чотири маленькі підвіски, котрі служили проміжними ланками намиста⁴.

Особливо активним корсарський рух руян стає в другій половині XI – першій половині XII ст. Про здійснення ними морського розбою на Балтиці писав, як уже зазначалось вище, близько 1070 р німецький хроніст Адам Бременський. Неодноразово згадує про напади руян і помор'ян на скандинавські судна "Сага про Кнютлінгів"⁵. Щоб захистити свої володіння від корсарів, жителі датських островів і прибрежних поселень ставили хитромудрі пастки і штучні перешкоди, проявляючи при цьому неабияку винахідливість. У вузьких протоках і в гирлах фіордів вони затоплювали судна, вбивали у дно скосисті палі, протягували притоплені ланцюги або товсті канати. У 1920 р. рибалки виявили на дні Роскілль-фіорду в Зеландії п'ять затоплених суден, набитих камінням і в'язками хмизу, котрі лежали так, щоб по-перше, захистити фіорд від нагону хвиль, а по-друге, утруднити судноплавство у цьому районі. У їх розташуванні відчувалась продумана система, що виключала будь-яку випадковність⁶. Радіовуглецевий аналіз визначив, що судна відносяться до другої половини XI ст. Однак, ніщо не могло стати на заваді відважних руянських корсарів.

Посилиючись з кожним роком, корсарські експедиції руян досягли свого апогею в 30-ті роки XII ст., коли вони в результаті спільного з ободритями, лютичами і помор'янами походу зруйнували тодішню столицю Данії Роскілле та велике портове місто на узбережжі Скандинавії Конунгахеле⁷. Загарбницький похід полабсько-прибалтійських слов'ян на Роскілле було здійснено у 1135 р. Які були причини цього походу, його перебіг, чи здобуто було тільки місто, чи також і фортецю, джерела, на жаль, не повідомляють. Проте сам факт, що нападу було піддано столицю противника, а значить, місто досить добре захищене, свідчить про значний розмах цієї експедиції.

Ширше джерела повідомляють про спільний корсарський похід полабсько-прибалтійських слов'ян 1136 р. на Конунгахеле (нинішній Гетеборг). Це місто, розташоване у глибокому фіорді, утвореному водами плинучої до моря ріки Гьота – Ельв, на відстані 10 км. від її гирла, виконувало роль важливого портового центру Скандинавії. З боку моря його захищали високі обривисті береги фіорду, з суходолу – неприступна фортеця.

Метою даної корсарської експедиції, ймовірно, були, крім бажання отримання багатой здобичі, котру обіцяло процвітаюче торгове місто, також політичні інтереси, пов'язані з протидією датсько-німецькому союзу, укладеному для знищення полабо-слов'янських корсарів.

Похід на Конунгахеле, як для того часу, був досить потужною корсарською експедицією, хоча його кількісні характеристики, наведені в джерелах, й викликають деякий сумнів. Як свідчить Сноррі Стурлусон, слов'янський флот на чолі з західнопоморським князем Ратібором I нараховував 550 суден, на кожному з яких було по 44 чоловіки і 2 коня⁸. Звідси можна зробити висновок, що в експедиції брали участь 24200 воїнів. Якщо врахувати, що тогочасне населення острова Рюген нараховувало, на думку Я.Осенгловського, 10 – 15 тисяч⁹. А згідно обрахунків істориків-демографів для традиційних суспільств – до яких, безперечно, можна віднести полабсько-прибалтійських слов'ян, а серед них і руян – у XII ст. виставлення одного воїна на 10 мешканців становило максимум можливості. І хоча хроністи одноставно свідчать, що руяни і помор'яни мали найпотужніший флот в регіоні, вони в той час не могли виставити по 1000 або найбільше 1500 воїнів, дещо менше лютичі і ободрити. Отож, кількість учасників даної корсарської експедиції не могла перевищувати 4 – 5 тисяч чоловік, що, на наш погляд, відображає реальні можливості полабсько-прибалтійських слов'ян.

Незважаючи на те, що правитель Конунгахеле Гутхорм заздалегідь був попереджений про виступ в похід руян і інших полабо-слов'янських племен, місто не було належним чином підготовлене до оборони. Корсарська експедиція слов'ян застала його зненацька, коли більшість бюргерів перебувала на урочистій месі з приводу дня святого Лавранца¹⁰. Венди оточили Конунгахеле, піднявшись вгору по рукавах річки Гьота-Ельв, що обтікала місто.

Серйозний опір вендським корсарам учинили лише купці дев'яти кораблів, що стояли на річці біля пристані і готові були відплисти з товарами на Схід. За повідомленнями "Саги про Магнуса Сліпого та Харольда Гіллі" вони так відчайдушно захищали своє майно, що "венди втратили [тут] півтори сотні кораблів з усіма людьми"¹¹.

Решта мешканців Конунгахеле, забравши з собою свої скарби, все майно, котре можна було взяти, заховались тим часом у фортеці підпаленого слов'янами міста. Ратібор запропонував обложеним здатися і обіцяв, що "випустить їх з фортеці зі зброєю, одягом і

золотом"¹². Проте, бюргери відкинули цю пропозицію і вийшли на стіни фортеці. Як зазначає Сноррі Стурлусон, "одні стріляли з луків, інші метали каміння, ще інші – кілки"¹³. Почалась жорстока битва. Однак, сили були надто нерівні, стало ясно, що місто приречене. Коли це зрозуміли нарешті обложені, вони погодилися здатися. Але венди, як і слід було очікувати, не дотрималися слова, "вони взяли у полон всіх, чоловіків, жінок і дітей, і убили багатьох, всіх, хто був поранений і дуже молодий або кого їм було важко взяти з собою. Вони взяли все майно, котре було у фортеці... Язичники спалили церкву і всі будинки, котрі були у фортеці"¹⁴. Конунгахеле, одне з найбільших торгових міст Скандинавії, перестало існувати.

Норвезький вельможа Сігурт Слембе, інтереси котрого, ймовірно, безпосередньо постраждали в Конунгахеле, здійснив за власний рахунок два походи проти кораблів полабсько-прибалтійських слов'ян, що займалися розбоєм на Балтиці. У першій битві поблизу острова Зеландії він переміг, знищивши вісім кораблів, а їх екіпаж перебив. Тих, хто залишився в живих, досягнувши суходолу, повісив, як, зазвичай, робили з корсарами. Подібним був результат другої морської битви, з полабо-слов'янськими корсарами, котра розігралася між островами Мьон і Ерьо¹⁵.

В той час, коли Сігурт Слембе, здобував у морських походах зі слов'янами, оспівану пізніше скальдами славу, у Данії тривали загальнодержавні приготування до розправи з полабо-слов'янськими корсарами. Датський король Ерік II (1134 – 1137 рр.) вирішив відправитись на руян, напади яких на узбережжя датських островів найбільше давалися взнаки. Великий датський флот, котрий налічував, згідно Саксона Граматика, 1100 морських суден (що, очевидно, знову ж таки є перебільшенням хроніста – М.Р.), вирушив на завоювання острова Рюген¹⁶. Метою датської агресії стала Аркона – центр релігійного культу руян. Вчасно попереджені слов'яни закрилися в гроді. Розпочалася довготривала облога.

Тим часом руяни організували відсіч; ідучи вночі вздовж берега по відомим тільки рибалкам мілізнам, вони атакували датчан, що не сподівалися удару з того боку. Незважаючи на великі втрати флоту, датчани не відступили від гроду, котрий не був готовий до довготривалої облоги. Зморена голодом Аркона капітулювала. Захисники її зобов'язалися прийняти християнство за умови, що храм та ідол Святовіта не будуть знищені.

Датський король Ерік II залишив на острові єпископа і супроводжуючих його місіонерів, щоб поширювати християнство. Однак сам, занепокоєний заколотами в Данії, змушений був згорнути похід і поспішно повертатись до своєї країни, де невдовзі загинув у вирі династичної боротьби. Як тільки у морській даліні зникли вітрила ворожих кораблів, руяни вигнали датського єпископа, залишившись вірними язичницьким традиціям.

З метою викорінення на Полаб'ї язичництва у 1147 р. німецькі і датські феодали організували хрестовий похід проти полабсько-прибалтійських слов'ян. На захист рідної землі поруч з ободритським князем Ніклотом піднялися і войовничі мореплавці-руяни, які в липні 1147 р. в гирлі річки Варни завдали поразки сильному датському флоту, на чолі з двома претендентами на трон Кнотом і Свенном Граде¹⁷. Після поразки флоту, датська армія залишила слов'янські землі між Ельбою і Одером. А невдовзі, так і не змігши завоювати Полаб'я, аналогічно вчинили і саксонський герцог Генріх Лев та бранденбурзький маркграф Альбрехт Ведмідь, які вивели німецькі війська з заельбських земель. "Таким чином – як справедливо зазначає німецький хроніст Гельмольд, – цей великий похід закінчився поміркованим успіхом"¹⁸.

Хрестовий похід 1147 р. не відвернув полабських слов'ян від розбою на Балтиці. Навпаки, руяни, повага до котрих серед інших полабо-слов'янських племен після їх перемоги над датчанами у гирлі Варни значно зросла, почали проявляти небачену до того часу ініціативу. Їх корсарська діяльність привела до згорання балтійської торгівлі, а також неодноразово унеможлиблювала вільне мореплавство між окремими датськими островами. Припинення балтійської торгівлі та ловлі оселедців для християн біля берегів острова Рюген поставили скандинавів у скрутну економічну ситуацію, їм загрожував голод. У 1150 р. руянські корсари в черговий раз відправились на скандинавське узбережжя, котре як зазвичай вщент спустошили, довівши край до ще більшого господарського занепаду¹⁹.

Посилення корсарської активності руян змусило датчан до здійснення певних оборонних дій. Необхідність цього зрозумів один з претендентів на датський трон Свен Граде, котрий на узбережжі островів Фюн і Зеландії збудував два бурги, "щоб, – як зазначає Саксон Граматик,

– були пересторогою для піратів і схованкою для мешканців"²⁰. Однак, це не дуже допомогло. Ймовірно, в 1151 р. полабсько-прибалтійські слов'яни несподіваною атакою вщент зруйнували обидва бурги.

У 1153 р. небезпечному нападу руян вдруге було піддано столицю Данії Роскілле. Полабо-слов'янські корсари маючи у своєму розпорядженні велику кількість кораблів, рицарів і коней, дізнавшись, що князь Вальдемар виїхав зі столиці, хотіли зненацька її захопити. Тому вони не спалювали поселень в околицях міста, щоб дими пожеж їх не видали. Слов'янська кіннота змогла дійти до міських мурів, де вступила в бій з загоном під командуванням рицаря Радульфа²¹. Те перше збройне зіткнення вирішило долю походу. Датчани змогли тим часом організувати оборону, а продовження битви дозволило їм перейти до атаки, полабсько-прибалтійські слов'яни змушені були спішно повертатися на кораблі.

Проте, це не був ще кінець збройних дій. Свен Граде, противник у внутрішній політиці Вальдемара, розуміючи, яку загрозу становлять для цілісності Данії полабсько-прибалтійські слов'яни, використав для атаки на руянських корсарів флот, що повертався з Зеландії і отримав над ними перемогу. Однак це допомогло ненадовго. Набіги слов'ян не тільки не припинилися, але навпаки, почастишали.

У Роскілле, котре вже два рази зазнавало слов'янських нападів, було утворено спеціальний рицарський орден, метою котрого мав стати захист датського узбережжя від подібних набігів. Спочатку "орден", котрий зрештою нічим не відрізнявся від інших корсарських організацій, володів лише 28 кораблями. Але війна з полабо-слов'янськими корсарами дозволила "ордену" захопити 82 кораблі, котрі підсилили його флот. Подальша доля цієї організації, на жаль, невідома. Не дивлячись на визнання, яке "орден" здобув у Данії, він не забезпечив спокою на Балтиці.

Все нові і нові корсарські експедиції полабсько-прибалтійських слов'ян спустошували датське узбережжя. Ось як описує розорення спричинені полабо-слов'янськими піратами Саксон Граматик: "У той час знахабніли пірати, від кордонів слов'ян аж до Ейдори, всі села зі сходу, були знелюднені і лежали пустою. Зеландія від півдня була спустошена, на Фюні нікого не залишилось крім пари мешканців. Лоландія ж, хоч і відрізнялась від Фальстрії розмірами, намагалася досягти миру за допомогою грошей"²².

У 1156 р. великий похід руянського флоту було спрямовано на острів Фюн та його головне місто Оденсе. Як повідомляє вищезгадуваний датський хроніст Саксон Граматик, експедиція призвела до таких руйнувань, що коли б датчани "зазнали ще однієї подібної поразки, острів був би позбавлений можливості займатися рільництвом"²³.

Грабіжницькі експедиції полабо-слов'янських корсарів не обмежувалися територією південних датських островів. Деякі з них досягли півночі Ютландії. Датські джерела неодноразово засвідчують великі розорення заподіяні полабсько-прибалтійськими корсарами у володіннях єпископа в Ааргусі. Про розміри збитків, завданих ааргуському єпископу може свідчити складений у 1183 році, тобто через 15 років після завоювання Рюгена датським королем Вальдемаром, заповіт, у якому єпископ Свен визначає свої маєтки, як "великі за кількістю, але малі за прибутками через розташування їх над морем і ризик наразитися на набіги язичників"²⁴.

Останньою експедицією полабо-слов'янських корсарів на скандинавське узбережжя у розглядуваний період став похід великого флоту, що нараховував згідно одних джерел 600, а інших 1500 кораблів, котрі у 1157 р. з'явилися в Сундзі²⁵. У момент, коли флот пропливав біля острова Йолухольм, сильний шторм знищив більшість кораблів. Свідками тих подій, ймовірно, були творці майбутньої могутності Данії: Вальдемар, котрий поранений утік від переслідуючого його Свена Граде, а також єпископ Роскілле Абсалон.

Полабсько-прибалтійські слов'яни здійснювали збройні напади на Скандинавію в XI – XII ст. не тільки з власної ініціативи. Неодноразово вони були зняряддям у внутрішній і зовнішній політиці скандинавських правителів. Так вже у 1000 р. у водах Зунду справа дійшла до знаменитої битви між трьома королями, у котрій з одного боку бився король Олаф Трюгвасон, а з іншого датський король Свен Вілобородий та шведський – Олаф Шьотконунг. Як переконливо довів на основі дослідження поезії скальдів Г.Лябуда, на допомогу датчанам і шведам прийшли і слов'янські кораблі²⁶.

У боротьбі за датський трон збройні сили руян використав також вже неодноразово згадуваний нами Свен Граде. Коли його вигнали з країни у результаті династичної боротьби з Вальдемаром і Кнудом, то не отримавши допомоги від саксонського герцога Генріха Лева, він звернувся по неї до руян. Щоб прихильно налаштувати до себе впливового верховного жерця Аркони, Свен подарував храму Святовіта дорогоцінну, майстерної роботи, чашу. Руяни не відмовили. Їх збройна підтримка, допомогала Свену Граде відновити свою владу в Данії.

Активній участі руян у корсарському русі на Балтиці в добу раннього середньовіччя сприяв значний розвиток у них суднобудування. Судячи з даних джерел, руяни були великими знавцями цієї справи. Їх судна були легкими і мобільними, мали значні для того часу розміри. Кілька подібних кораблів IX – X ст. вдалося знайти німецьким археологам у Ральсвіку. Найбільший з них мав 14 м. у довжину, 3,4 м. – в ширину, висоту борту – 1,4 м. Інше судно було приблизно 9,5 м. у довжину і 2,5 м. в ширину і могло рухатись за допомогою 8 – 10 пар весел або завдяки вітрилу²⁷. На подібні судна можна було навантажити від 1 до 2 т. вантажу. Руяни транспортували на цих кораблях також верхових коней. Про руянський флот, який перевіз кінноту через море згадується вже у 1110 р.²⁸ і лише у 1136 р. таке судно вперше побудували датчани.

На відміну від скандинавських, судна полабсько-прибалтійських слов'ян мали більш плоске днище і меншу осадку, що не перевищувала одного метра. Щогла їх була розташована ближче до носа судна, ніж у кораблів вікінгів. Вітрила слов'янських суден, на думку К.Перадзкої, виготовлялися з полотна або тонких шкур²⁹.

Військові судна (*naves longae*) полабсько-прибалтійських слов'ян мали дерев'яне прикриття³⁰, що піднімалося на бортах безпосередньо перед битвою, а також гаки, що розміщувались на довгих драгах і використовувались для захвату ворожих суден з метою взяття їх на абордаж. Захисну роль перед градом стріл виконували також і щити.

Полабсько-прибалтійські слов'яни, котрі здійснювали такі масштабні для того часу корсарські експедиції, повинні були мати відповідну зброю. До складу озброєння полабо-слов'янських корсарів, як і інших воїнів цього народу, входили лук, сокира з широким лезом, односторонньо заточений меч, щит і шолом.

Отож, наведений вище матеріал переконливо засвідчує, що скандинавські вікінги не були унікальним явищем для середньовічного Заходу, аналогічні приклади ми зустрічаємо і в інших європейських народів, що знаходились на етапі переходу від так званої військової демократії до утворення ранньофеодальної держави. Яскравим доказом цього є активна участь руян у корсарському русі на Балтиці у другій половині XI – середині XII ст.

¹ Гельмольд. Славянская хроника / Предисловие, перевод и примечания Л.В.Разумовской. – М., 1963. – I. – 36.

² Adami Bremensis Gesta Hamaburgensis ecclesiae pontificum. IV, 18 // Quellen des 9 und 11. Jahrhunderts zur Geschichte der Hamburgischen Kirche und des Reiches: Ausgewählte Quellen zur deutschen Geschichte des Mittelalters. – Berlin, 1961. – Bd. 11.

³ Гельмольд. Славянская хроника. – I. – 36.

⁴ Paulsen P. Der Goldschatz von Hiddensee. – Leipzig, 1936. – S. 77.

⁵ Сага о Клютлингах // Джаксон Т.Н. Исландские королевские саги о Восточной Европе (середина XI – середина XIII в.). – М., 2000. – С. 238 – 239.

⁶ Снисаренко А.Б. Рыцари удачи. Хроника европейских морей. – СПб., 1991. – С. 250.

⁷ Pieradzka K. Walki Słowian na Bałtyku w X – XII wieku. – Warszawa, 1953.

⁸ Снорри Стурлусон. Круг земной. – М., 1980. – С. 507.

⁹ Osieglowski J. Wyspa sówiańskich bogów. – Warszawa. 1971. – S. 108.

¹⁰ Снорри Стурлусон. Круг земной. – М., 1980. – С. 507.

¹¹ Там само. – С. 508.

¹² Там само.

¹³ Там само.

¹⁴ Там само. – С. 510.

- ¹⁵ Osieglowski J. Wyspa sowańskich bogów. – Warszawa. 1971. – S. 111.
- ¹⁶ Saxonis Grammatiki. Gesta Danorum / Herausgegeben von Alfred Holder. – Strasburg, 1886. – L. XIV. – P. 444.
- ¹⁷ Kosiarz E. Bitwy na Bałtyku. – Warszawa, 1978. – S. 24 – 25.
- ¹⁸ Гельмольд. Славянская хроника. – М., 1963. – I. – 65.
- ¹⁹ Osieglowski Y. Wyspa slowiańskich bogów. – Warszawa. 1971. – S. 114.
- ²⁰ Saxonis Grammatiki. Gesta Danorum / Herausgegeben von Alfred Holder. – Strasburg, 1886. – L. XIV. – P. 463.
- ²¹ Ibid., P. 477.
- ²² Ibid., P. 478.
- ²³ Ibid., P. 486.
- ²⁴ Цит. за: Osieglowski J. Wyspa sowańskich bogów. – Warszawa. 1971. – S. 117.
- ²⁵ Pieradzka K. Walki Słowian na Bałtyku... S. 71.
- ²⁶ Labuda G. Fragmenty dziejów Słowian z Zachodniej. – Poznań, 2002. – S. 259.
- ²⁷ Herrmann J. Ein neuer Bootsfund im Seehandelsplatz Ralswiek auf Rügen // Ausgrabungen und Funde. – 1981. – Bd. 26. – H. 3. – S. 154.
- ²⁸ Гельмольд. Славянская хроника. – М., 1963. – I. – 36.
- ²⁹ Pieradzka K. Walki Słowian na Bałtyku ... S. 48.
- ³⁰ Vánâ Z. Świat dawnych Słowian. – Warszawa, 1985. – S. 109.

В статтє на основаннн немецких и скандинавских средневековых источников, а также данных археологии, проанализированы корсарские экспедиции полабо-славянского племени руян на Балтике во второй половине XI – середине XII вв.

Ключевые слова: корсары, руяне, полабско-прибалтийские славяне, скандинавские страны, Балтика, раннее средневековье.

The article based on German and Scandinavian medieval writing sources and also on the archeological data analyzes the korsars expedition of polaboslavonic tribes of Ruyan in the Baltic Area in the second half of the 11-th century till the middle of the 12-th century.

Key words: korsars, ruyans, polaboslavians, Scandinavian countries, the Baltic Area, the early Middle Ages.